

Κύριο
Γεώργιο Στύλιο
Πρόεδρο της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Κοινωνικών Υποθέσεων
epitropes@parliament.gr

ΘΕΜΑ: Σχόλια και παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου «*Ενίσχυση της εφαρμογής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία ίσης αξίας και λοιπές διατάξεις - Ενσωμάτωση Οδηγίας (Ε.Ε.) 2023/970 – Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις*»

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ανταποκρινόμενος σε σχετική πρόσκλησή σας, έχω την τιμή να θέσω υπ' όψιν της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων τις παρακάτω παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Απασχόλησης «*Ενίσχυση της εφαρμογής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία ίσης αξίας και λοιπές διατάξεις - Ενσωμάτωση Οδηγίας (Ε.Ε.) 2023/970 – Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις*».

I. Κατ' αρχάς, θα πρέπει να επισημανθεί, ότι οι διατάξεις με τις οποίες ενσωματώνονται στην έννομή μας τάξη οι πρόνοιες της Οδηγίας 2023/970 έτυχαν ενδελεχούς επεξεργασίας και διαβούλευσης με τους φορείς στους οποίους αναγνωρίζεται ειδικός ρόλος για την εφαρμογή τους, μεταξύ των οποίων και ο Συνήγορος του Πολίτη. Τούτο κατέστη εφικτό στο πλαίσιο των εργασιών της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής που συγκροτήθηκε από το επισπεύδον Υπουργείο, υπό τη προεδρία της καθ. Πατρίνας Παπαρρηγοπούλου. Ο Συνήγορος του Πολίτη εκφράζει την ιδιαίτερη ικανοποίησή του για τη ποιότητα του παραχθέντος από την νομοπαρασκευαστική επιτροπή έργου, καθώς και την εξαιρετική συνεργασία με την Ανεξάρτητη Αρχή.

II. Με την Οδηγία 75/117 του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών-μελών σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών και εν συνεχεία με την Οδηγία 2006/54 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης» ο ενωσιακός νομοθέτης ανέδειξε την ισότητα αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θεμελιώδη αρχή για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ήδη στο άρθρο 4 ν. 3896/2010, με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην εθνική έννομη τάξη οι πρόνοιες της Οδηγίας 2006/54, ορίζεται, ότι «*άνδρες και γυναίκες δικαιούνται ίση αμοιβή για όμοια εργασία ή για εργασία ίσης αξίας*».

Η εμπειρία από τα έτη που μεσολάβησαν κατέδειξε την ανεπάρκεια της γενικής αυτής, διακηρυκτικού χαρακτήρα, κατοχύρωσης της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή εργασία ίσης αξίας. Έτσι, με την Οδηγία 2023/970 του

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την ενίσχυση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας, μέσω της μισθολογικής διαφάνειας και μηχανισμών επιβολής», θεσπίζονται λεπτομερείς ρυθμίσεις με σκοπό την ουσιαστική καταπολέμηση των μισθολογικών διακρίσεων μεταξύ των φύλων, την ενίσχυση της διαφάνειας και την θωράκιση των δικαιωμάτων των εργαζόμενων.

Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι η Οδηγία 2023/970 κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, εισάγοντας ρυθμίσεις για την ανάδειξη και κυρίως την πρόληψη των μισθολογικών διακρίσεων, ρυθμίσεις ιδιαίτερα σημαντικές ειδικά για χώρες όπως η Ελλάδα, στις οποίες δεν υπάρχει σχετική παράδοση αντιμετώπισης των μισθολογικών διακρίσεων. Οι ρυθμίσεις της Οδηγίας αποσκοπούν στη διάρρηξη της μισθολογικής μυστικότητας και των πολιτικών εμπιστευτικότητας των αμοιβών. Επιτάσσουν διαφάνεια, ουδετερότητα και αντικειμενικότητα στις αμοιβές. Αποκλίνουν ευθέως από πρακτικές που στηρίζονται στην ατομική διαπραγματεύση (τη διαπραγματευτική ικανότητα του υποψηφίου, τον προηγούμενο μισθό του κλπ). Υπογραμμίζεται, ότι οι ρυθμίσεις της Οδηγίας 2024/970 δεν απαγορεύουν τις μισθολογικές διαφοροποιήσεις εν γένει, αλλά απαιτούν αντικειμενικά και ουδέτερα ως προς το φύλο κριτήρια αμοιβών τα οποία στηρίζονται σε 4 κεντρικούς άξονες: τις δεξιότητες, τη προσπάθεια, την ευθύνη και τις συνθήκες εργασίας.

III. Σύμφωνα με το υπό επεξεργασία σχέδιο νόμου, ο Συνήγορος του Πολίτη αναλαμβάνει κεντρικό ρόλο, καθώς πλέον θα λειτουργεί τόσο ως φορέας για την παρακολούθηση, υποστήριξη και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσο και ως φορέας ισότητας και παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής και του δικαιώματος μισθολογικής διαφάνειας. Η Ανεξάρτητη Αρχή καλωσορίζει την νέα αυτή αρμοδιότητα του εθνικού φορέα ίσης μεταχείρισης με αίσθημα ευθύνης και πλήρη επίγνωση των προκλήσεων και της κρισιμότητας του διακυβεύματος.

Είναι γεγονός, ότι ο ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη για την εφαρμογή των προνοιών της Οδηγίας 2024/970 προβλέπεται πολυδιάστατος και πολυεπίπεδος. Περιλαμβάνει τη προαγωγή της αρχής της ίσης αμοιβής, την εποπτεία της εφαρμογής της, τη συνηγορία και παροχή δικαστικής προστασίας αλλά και την παρακολούθηση, συλλογή, ανάλυση των μισθολογικών στοιχείων.

Η αποτελεσματική εφαρμογή της μισθολογικής διαφάνειας και της αρχής της ίσης αμοιβής, και ιδίως η ουσιαστική συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη, ως του αρμόδιου φορέα, θα εξαρτηθεί από τον βαθμό και τον χρόνο υλοποίησης των ρυθμίσεων για την ενίσχυση της Αρχής. Ειδικότερα,

- την έγκαιρη ενίσχυση με κατάλληλα εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό, προκειμένου η Αρχή να ανταπεξέλθει στον όγκο των καταγγελιών, τη συστηματική επεξεργασία μεγάλων συνόλων δεδομένων, την επιστημονική ανάλυση των μισθολογικών ανισοτήτων, καθώς και την παροχή δικαστικής εκπροσώπησης και συνηγορίας. Καθίσταται, αυτονοήτως, επιβεβλημένη η άμεση μεταρρύθμιση του καθεστώτος πρόσληψης προσωπικού στην Αρχή, κατά τα πρότυπα που ήδη ισχύουν σε άλλες ρυθμιστικές της αγοράς αρχές, κάτι που αναμένεται να θεσπιστεί το αμέσως προσεχές διάστημα με την ενσωμάτωση των Οδηγιών 2024/1499 και 2024/1500 περί προτύπων οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων ίσης μεταχείρισης στα κράτη-μέλη της ΕΕ.
- Την αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής της Αρχής και την διασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων, αναγκαίων για την επιχειρησιακή επάρκεια, τον προγραμματισμό και την υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης, τη συλλογή και ανάλυση στοιχείων καθώς και την άσκηση της αρμοδιότητας για δικαστική προσφυγή.

- Την εύρυθμη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων, αρχών, δημοσίων υπηρεσιών, οργανώσεων και ενώσεων και εργοδοτών.
- Την έγκαιρη ολοκλήρωση του αναγκαίου κανονιστικού πλαισίου, με την έγκαιρη έκδοση των προβλεπόμενων ΥΑ και ΚΥΑ. Ιδίως σε ό,τι αφορά στην αρμοδιότητα του Συνήγορου του Πολίτη, είναι κρίσιμο οι κατ' εξουσιοδότηση υπουργικές αποφάσεις

α. περί εξειδίκευσης των λεπτομερειών δημιουργίας και λειτουργίας της ψηφιακής πλατφόρμας και της ψηφιακής βάσης δεδομένων για την άσκηση της αρμοδιότητας του Συνήγορου του Πολίτη ως φορέα ισότητας και ως φορέα παρακολούθησης εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής, καθώς και της απαραίτητη διασύνδεσης και διαλειτουργικότητας της πλατφόρμας αυτής με υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα, όπως το Πληροφοριακό Σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης «Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ II»,

β. περί εξειδίκευσης των λεπτομερειών σχετικά με την αποστολή στοιχείων, ως προς τον αριθμό και το είδος των αξιώσεων για μισθολογικές διακρίσεις που υποβάλλονται ενώπιον των εθνικών δικαστικών αρχών, προς τον Συνήγορο του Πολίτη, για την άσκηση της αρμοδιότητάς του,

γ. περί εξειδίκευσης των λεπτομερειών του προσδιορισμού και του συντονισμού των υπόχρεων στην παροχή στοιχείων φορέων και υπηρεσιών του δημοσίου τομέα, της μορφή και του περιεχομένου των παρεχόμενων στοιχείων, του ορισμού, σε κάθε υπόχρεο φορέα του δημοσίου τομέα, εκπροσώπου για τη συλλογή, επεξεργασία και αποστολή των στοιχείων στον Συνήγορο του Πολίτη ως φορέα ισότητας και ως φορέα παρακολούθησης εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής,

να είναι πλήρεις και εφαρμοστέες και να τύχουν ταχείας επεξεργασίας και έκδοσης. Εν αναμονή, δε, των ανωτέρω προβλεπόμενων υπουργικών αποφάσεων, αλλά και της στελέχωσης και υλικοτεχνικής αναβάθμισης της Αρχής, καθίσταται σαφές, ότι οι αρμοδιότητες που ανατίθενται στον Συνήγορο του Πολίτη δε θα μπορούσαν παρά να ασκηθούν αποτελεσματικά και με πληρότητα, να αναπτυχθούν, δε, προοδευτικά, ακολουθώντας το βαθμό υλοποίησης των όρων και προϋποθέσεων για την επιχειρησιακή και λειτουργική επάρκεια της Αρχής.

Ευελπιστώ, αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, οι παρατηρήσεις της Ανεξάρτητης Αρχής να τύχουν της αξιολόγησης των μελών της ημέτερης Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, συμβάλλοντας στη πληρέστερη επεξεργασία των διατάξεων του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.

Με τιμή,

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη